

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 4/17 - 44. årgang

Bodø/Salten på Facebook

**Forknings-
avdelingen er
50 år**

**Agder
i front på
velferds-
teknologi**

Lederen har ordet

Lokalforeningen Oslo i Televerket/Telenor fylte 60 år i år. Det ble beskrevet i forrige nummer. Jeg hadde gleden av å feire denne markeringen i en høytidelig jubileumsmiddag med de lokale medlemmene. Leif Thorkildsen, som har vært leder de siste 10 år, fortalte engasjert om historien om den tidkrevende, men positive etableringen. Det vitnet om "stå på vilje" hos telegrafeksperitør Bjørg Johansen som først to år etter sitt forslag om etablering, fikk det til. Gratulerer!

Det har vært en travel høst for landsstyret. Vi har møttes fysisk noen få ganger, men etter hvert har vi benyttet møter på Skype. Dette har fungert godt og er selsagt praktisk for oss. Vi sparer mye tid og reiser. Selve møtene har vart i én til fem timer, - det er en god del å snakke om, særlig handlingsplanen har vi lagt mye tid og arbeid i.

Kasserer Finn-Egil Elster er nettopp ferdig med NAV-søknad om økonomiske midler.

Webansvarlig Einar Nymoen leder prosjektet med å anskaffe nytt medlemsystem sammen med flere i styret og representanter fra lokalforeninger.

Vi har hatt stor oppmerksomhet rundt SAKO-samarbeidet i høst, og har fått mer innsikt i mulig samarbeide. De små forbundene er mye i samme situasjon som oss, når det gjelder organisasjon og utvikling. Vi er alle pensjonister fra store offentlige selskaper som er blitt delvis privatisert og splittet opp, slik at grunnlaget for rekruttering er mindre.

Men vi er alle fulle av tradisjoner i julehøytiden. Det er juletre, lys, julemat og samhørighet med familie og venner. Noen besøker kirken for å få en lun stemning før høytiden stiger til høydepunkter; sølvgutter, julepynt og tente lys.

Selv skal jeg syng i korkonsert i kirken, noe jeg har hatt gleden av å gjøre i over 25 år. Det kan anbefales, - det gir hvert år en sterk opplevelse å avslutte med "Deilig er jorden" sammen med en stemningsfull forsamling.

En del av våre pensjonister opplever blanke barneøyne og forventningsfulle ansikter, barnebarna er naturlig i sentrum av julen, der de er. Men, for noen kan julen være vanskelig, enkelte føler seg alene og ensomme. De siste årene har noen funnet det godt å invitere enslige til en hyggelig kveld i julen. Dette vil jo noen sette pris på i en tid som julen. Kan dette være aktuelt for noen av dere?

Jeg vil takke alle tillitsvalgte for innsatsen i året som har gått, uten dere hadde ikke dette forbundet kunnet fungere!

Jeg ønsker "mykje lys og mykje varme" - som Åge synger - , til alle våre medlemmer i jule- og nyttårsfeiringen.

GOD JUL!

Hilsen Tore Andli
forbundsleder

Lederen har ordet	s. 2	Telenors satsning på digitalisering	
Telepensionistene på Facebook	s. 3	i helse- og omsorgssektoren	s. 10
Televerket gjennom tidene	s. 3	Sørlandet satser på velferdsteknologi	s. 12
Forskningsavdelingen 50 år	s. 4	Sofustanker	s. 13
SAKO-konferansen høsten 2017	s. 6	Helse i hver tone	s. 14
Lutefisklauget i Trondheim	s. 8	Det skjer	s. 15
		Småstoff	s. 16

Neste nummer av bladet kommer ut 6. desember. Tips og stoff sendes på e-post til gunhi-s@frisurf.no innen 21. februar.

Forsidebilde: Jul ved Gammelstuggua.

Foto: Gunhild Skoglund.

Redaktøren forbeholder seg retten til redigering og nedkorting av innlegg.

Utgitt av Telepensionistenes Landsforbund. Redaktør: Gunhild Skoglund. Ansvarlig redaktør: Tore Andli.

Telepensjonistene på Facebook

I vår teknologiske tid er vi stort sett innom nettet hver eneste dag. Vi søker informasjon, går i nettbanken, sender e-poster, handler og bestiller timeavtaler. Når det gjelder Facebook, brukes den mest av den eldre garde, mens ungdommen har gått over til andre sosiale medier.

Så langt har lokalforeningene Bodø/Salten, Gudbrandsdal, Hamar og Glåmdal åpnet egne Facebook-sider. Sidene er kun for egne medlemmer, men hvis du selv har en profil på Facebook, og du er innlogget, kan du søke opp gruppene. Da ser du oversikt over gruppemedlemmene, men du kan ikke se innleggene.

Yngve Lothe i Bodø/Salten lokalforening forklarer hvorfor de valgte å etablere egen Facebook-gruppe.

Egentlig kom forslaget fra et av medlemmene i forbindelse med årets tur til Gardasjøen. Tanken bak var vel gjerne

Du kan søke opp gruppene på Facebook hvis du selv er innlogget.

muligheten for å dele bilder og minner fra turen, men også til andre ting.

Vi tenker at facebook-gruppen ikke blir en "konkurrent" til nettsiden, men et tillegg. Et tillegg som faktisk kan bidra til nye medlemmer. Styret har sagt at også ikke-medlemmer (potensielle nye medlemmer) kan gis tilgang til Facebook-gruppen. Som lokal webredaktør benytter jeg Facebook til å "markedsføre" nettsiden. Dette gjør jeg enkelt ved å linke til nyhetssaker etterhvert som de legges ut. Mange får da også et varsel om nye innlegg.

Nå skal det sies at vi er i startfasen, og med få gruppemedlemmer, så jeg vil ikke være bastant med hensyn til fordeler/ulempes. Ut fra det statistikkgrunnlaget vi har, så er

ikke noen av hjemmesidene våre særlig hyppig besøkt. Dette har nok sin årsak i at nyhetssakene er forholdsvis sjeldne.

På Facebook har jeg inntrykk av at mange er inne daglig, og kanskje flere ganger daglig. Det gir oss anledning til å nå forholdsvis mange på kort tid med informasjon og nyhetsstoff.

Nettsiden vil fortsatt være hovedkilden for all informasjon til både medlemmer og andre. I dag så ligger det ingen Facebook-knytning/funksjonalitet på nettsidene til telepensjonistene.no, men temaet har så vidt vært diskutert i webforumet som Einar Nymoen leder. Får vi denne funksjonaliteten på plass tror jeg det vil bli enda lettere å "markedsføre" nettsidene våre.

Televerket gjennom tidene

Det finnes en morsom gruppe på Facebook hvor en kan finne igjen både gammelt utstyr, gamle historier og tidligere kollegaer.

Terje Smerud satt hjemme i romjula i 2009 og surfet litt. Da kom han på at det kanskje kunne være morsomt å se litt bakover i vårt verks historie. Så tenkt og så gjort, og midt i romjula ble Televerket gjennom tidene etablert.

På den tiden begynte Facebook å ta seg noe opp som et sosialt medium, og Smerud ble nysgjerrig på hvor mange som hadde vært ansatt og lønnet gjennom tidene, og da gjorde den eldre garde fra Televerkstiden og fremover. Kanskje kunne bilder og gode historier som mange sitter inne med samles og deles med andre.

Etter en liten stund vokste Facebook-siden til cirka 2.000 medlemmer. Gruppen var åpen, slik at hvem som helst kunne bli medlem. Imidlertid dukket det opp noen

uromomenter som ikke hadde tilknytning til Televerket, og dermed ble det en såkalt lukket gruppe. Det vil si at en må henvende seg til en kontaktperson og be om å bli medlem.

- I dag er det drøyt 2.700 medlemmer, og det synes jeg er ganske bra. Det ser ut til å være en stabil gruppe, forteller Smerud, og legger til at han har fått med to til som moderatører fordi han ikke klarer å følge med på alle henvendelsene alene.

- Det som også har vært morsomt er at noen har funnet "gamle" kollegaer og opprettet kontakt på et mer personlig plan. Og noen områder har, etter det jeg har erfart, hatt både sammenkomster og andre typer treff. Noe som er veldig hyggelig, avslutter han.

Terje Smerud startet som montør i Oslo Distrikt i 1978 for så å havne i Sentralbordavdelingen (LIAS). Det ble senere TBK Nye Tjenester og TBK KabelTV med parabol som satsningsområde. Han takket for seg i 2003 etter sine siste yrkesaktive år i Televerket/Telenor på lageret på Økern i Oslo.

Forskningsdirektør Bjørn Taale Sandberg (t.h.), Norgessjef Berit Svendsen og Odd Gutteberg, en av grunnleggerne av Telegrafverkets Forskningsavdeling, under markeringen av jubileet.

Foto: Martin Fjellanger/Telenor

Forskningsavdelingen 50 år

Femtiåringen ble behørig feiret på Telenor Fornebu i slutten av oktober. Gjestene var samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen, kunnskapsminister Henrik Asheim, tidligere ansatte i forskningsavdelingen og selv sagt nåværende forskere og ledelse i Telenor.

I løpet av de siste 50 årene har 900 forskere satt sitt preg på Norges og verdens teknologiske utvikling.

– De neste 50 årene vil være vel så viktige som de foregående, sier Telenors forskningsdirektør Bjørn Taale Sandberg.

I 1967 stod forskerne i det nyopprettede Telegrafverkets forskningsinstitutt overfor en utfordring. Hvordan skulle de digitalisere telenettet og legge til rette for at alle i Norge kunne få telefon?

Resultatet ble pionerarbeid på mobilnett, både NMT og den senere internasjonale standarden GSM. I dag forskes det på 5G, kunstig intelligens, tingenes internett og stordata.

SMS, Internett og YouTube

I løpet av de siste 50 årene har Telenors forskningsavdeling påvirket og utviklet sentrale deler av digitaliseringen. Bjørn Taale Sandberg understreker likevel at alt ikke er gjort alene.

– Forskingen er global og gode løsninger kommer først når resultater deles på tvers av landegrenser og miljøer, men våre forskere har kommet med betydelige bidrag til teknologiutviklingen de siste 50 årene, forteller Sandberg.

I 1981 ble Nordisk mobiltelefoninett (NMT) lansert som den første automatiserte og kommersialiserte mobiltelefonitjenesten. Det innebar at samtalene ble koblet dit de skulle i Norden uten menneskelig innblanding. Resultatet var at Telenors forskningsavdeling også fikk stor innflytelse inn i arbeidet med den globale standarden GSM som ble lansert litt over et tiår senere.

I GSM-arbeidet bidro Televerkets forskere også til utviklingen av SMS. Systemet var egentlig utviklet for å gi varsel om mottatte talebeskjeder, og selv ikke det internasjonale teamet som jobbet på dette så det fulle potensialet i teknologien. I dag sender vi flere milliarder SMS hver dag.

Norge først på internett

Men de tidlige årene bestod ikke utelukkende av arbeid med mobilnett.

– De fleste vet ikke at Norge var blant de tre første i verden som fikk internett. De to andre var USA og Storbritannia. På 80-tallet var Norges internett kun en knapp i forskningsavdelingen på Kjeller, og de forsket på ting som i dag er helt dagligdags, som søkemotor og internett-sider. Browseren Opera var et resultat av dette arbeidet, og ble til slutt et eget selskap, forteller Sandberg.

Telenors forskningsavdeling i 1976

En av dagens mest populære apper, YouTube, bruker teknologi utviklet av Telenors forskningsavdeling, fordi algoritmer laget av våre forskere inngår i videostandarden MPEG4.

Berit Svendsen er i dag leder for Telenor i Skandinavia, men har selv jobbet i forskningsavdelingen i flere år.

– For meg var årene i forskningsavdelingen en utrolig spennende periode hvor vi så hvor stort og viktig datakommunikasjon ville bli for bransjen og ikke minst samfunnet. Jeg tror forskningen sammen med bransjen vil bidra til å løse de virkelig store samfunnsutfordringene innen helse, samferdsel og byplanlegging for å nevne noen områder, sier Berit Svendsen.

5G, kunstig intelligens og denguefeber

Forskningsavdelingen har alltid jobbet over lange linjer, og tidlig forskning er nødvendig selv om de teknologiske produktene eller endringene ikke skjer før flere år senere.

– Vi er i full gang med forskning på utviklingen av 5G-standarden og har jobbet med det en stund, selv om 5G nok ikke realiseres før rundt 2020. Andre viktige områder for oss nå er kundeinnsikt, analyse av datamengdene til Telenor, maskinlæring, organisasjonsmodeller, ny teknologi og markedsdynamikk, sier Sandberg.

Forskningen har også som mål å bidra til teknologi med stor samfunnsbetydning. I samarbeid med Harvard University begynte Telenors forskningsavdeling i 2013 en studie i Pakistan hvor anonymiserte og aggregerte mobilitetsdata kunne brukes til å forutse spredningen av denguefeber.

– Denguestudien er et eksempel på hvordan forskningen kan ta i bruk mobilitetsdata, og anvende det for å løse samfunnsproblemer, avslutter Sandberg.

HISTORIEN TIL TELENORS FORSKNINGSAVDELING

- 1967:** Telegrafverkets forskningsinstitutt opprettes med Dr. Nic. Knudtzon som forskningssjef og med en visjon om digitalisering av telenettet.
- 1968:** Satellittforskning igangsatt – basis for senere TV virksomhet i Telenor.
- 1970:** Forskere starter digitalisering av fasttelefoninettet, og utforsker datakommunikasjon.
- 1981:** Nordisk mobiltelefoninett (NMT), også kjent som 1G, lanseres.
- 1980:** Tidlig tilgang til forløperen til internett, forskerne forberedte seg på fremtiden.
- 1987:** Bildetelefonti – algoritmer til videostandarden MPEG4 ble utviklet, som blant annet YouTube bruker i dag.
- 80-tallet:** Televerkets forskningsavdeling bidrar i internasjonal forskning mot GSM standarden.
- 1988:** Forskning på hvordan maskiner kan forstå lyd og ord.
- 1990:** Arbeid med telemedisin startet.
- 1993:** GSM standarden, 2G, lanseres i Norge (Netcom skrudde på dette én måned før Telenor).
- 1995:** Web-browsersen Opera lansert.
- 1998:** Forskning på brukere og brukerinnsikt.
- 2000:** Forskning på tingenes internett begynner med RFID teknologi.
- 2010:** 5G forskning begynner.
- 2013:** Big data studie på spredning av denguefeber i Pakistan med Harvard University.
- 2017:** Åpning av Kunstig Intelligens Laboratorium hos NTNU i Trondheim og lansering av Start-IoT initiativ for norske entreprenører og studenter.

SAKO-konferansen høsten 2017

Den 17. og 18. oktober deltok hele landsstyret på SAKO-konferansen på Scandic Oslo Airport hotell, Gardermoen. Sammen med ca. 60 deltakere fra Pensjonistforbundet (PF) og de øvrige SAKO-organisasjonene møttes vi for å oppdatere oss.

Tore Andli, forbundsleder

Hovedtemaer var høstens stortingsvalg, statsbudsjettet 2018 og informasjon fra de enkelte organisasjoner.

Statsbudsjettet

Leder av Pensjonistforbundet Jan Davidsen og generalsekretær Harald Olimb Norman innledet med sine betraktninger rundt stortingsvalget. De ga også sine meninger rundt pensjonistenes muligheter for å få gjennom sine krav og synspunkter i årene som kommer.

Statsbudsjettet var nettopp lagt fram, og vi ble presentert for en rekke hovedpoeng for oss pensjonister:

- Kommune- og fylkesreformene suser videre. Det er klart flertall på Stortinget for vedtatte sammenslåinger.
- Drøftingsproblemstillingen fortsetter som tidligere.
- Fortsatt lønnsvekst minus 0,75 %.
- Pensjonistforbundets ønske om å komme inn i Teknisk beregningsutvalg

støttes av KrF, og kan fortsatt være en mulighet.

- Å få forhandlingsrett må først løses gjennom en forsterket drøftingsrett med beslutningsmyndighet i Stortinget.
- Regjeringens helsepolitiske ellersatsing i neste fireårsperiode er "leve hele livet".
- Kravet om å få "Slippen" sendt i posten for de som ønsker må opp i Stortinget på nytt - flertall for å innfri kravet er stort.

Det blir to seminarer for PF sitt landsstyre, SAKO og stortingspolitikere om temaene:

- Pensjon - folketrygd - fripoliser og AFP.
- "Eldrehelsa" - omsorgstrapp - frivillighet og pårørende.

Eldre må engasjere seg

PF vil legge vekt på samarbeid med KS (Kommunenenes Sentralforbund), Statens seniorråd, Senter for seniorpolitikk, FAFO

(Forskningsstiftelsen) og LO (Landsorganisasjonen).

Vi må alle arbeide for å få flere posisjoner i elderrådene, flere eldre inn i kommune- og fylkesstyrene samt på Stortinget i neste fireårs periode.

På bakgrunn av et punkt i budsjettframlegget kom det opp et spontant forslag fra en enkelt deltaker om pleiepenger. Hele forsamlingen ble enige om å komme med en uttalelse: *Nei til kutt i pleiepenger!*

Omsorg for syke barn

PF og organisasjonene i SAKO-samarbeidet sier nei til kutt i pleiepenger for omsorg for alvorlig syke barn.

Når et barn rammes av alvorlig sykdom blir hele familien berørt. Og selv om besteforeldrene i en slik situasjon også trår til, trenger de minste og sykeste at foreldrene kan yte omsorg for barnet sitt den tiden det tar. I en slik situasjon er det ikke akseptabelt at familien må bekymre seg for om de kan beholde hjemmet sitt

Landsstyret i Telepensjonistenes Landsforbund deltok.

Ytterst til høyre på første benk ser vi Tore Andli (til v.) og Finn-Egil Elster, rett bak sitter Ulf Rathe og Marie Aashagen.

Einar Nymoer deltok, men vises ikke på bildet.

Foto: Trond H. Nedrebø, Pensjonistforbundet.

fordi pleiepengene blir redusert etter ett år.

Utgangspunktet for utbetaling av pleiepengeer må være barnets situasjon. Om barnet trenger begge foreldrene hjemme, også over lengere tid, må utgangspunktet for vurderingen være barnets helse.

PF og organisasjonene i SAKO-samarbeidet ber regjeringen reversere kuttet i pleiepengeer av hensyn til våre barnebarn

Krav til budsjett 2019

Vi hadde gode muligheter for å treffe likesinnede i våre andre deltakende forbund, og også tid til å fordøye mange foredrag og faktainformasjon. Flere av oss tok ordet i forsamlingen, samt at jeg ga en statusinformasjon om oss (Telepensjonistene) til de øvrige deltakerne.

I sammenheng med konferansen ble vi også bedt om å legge fram våre forslag til krav til statsbudsjettet for 2019:

1) Underregulering av løpende pensjoner må fjernes ved å innføre sikringsbestemmelse

Vi mener at over tid, slik vi har sett de siste årene, hvor løpende pensjoner underreguleres i forhold til prisutviklingen, vil pensjonistene bli hengende etter som gruppe, med betydelig svekket kjøpekraft.

For å sikre pensjonistenes kjøpekraft vil innføring av en sikringsbestemmelse, som sier at pensjoner ikke skal reguleres under prisutviklingen, sikre en kjøpekraft omtrent på linje med yrkesaktive.

2) Egenandel for tannhelse må med i statsbudsjettet

Forskning viser at det er sammenheng mellom tannkjøtt sykdom og strupekreft, og nyere forskning viser at det er sammenheng mellom tannløshet og demens. God tannpleie omfatter også regelmessige besøk hos tannlege, noe pensjonister ofte velger bort på grunn av dårlig råd. Vi mener derfor at tannhelse må omfattes av vanlige regler for helse, med kun en egenandel for tannlegebesøk/tannbehandling.

For at en stor del av pensjonistene skal ha råd til en nødvendig tannpleie er det avgjørende at det innføres en ordning med støtte til tannbehandling. Dette kravet kan gjelde fra fylte 67 år.

3) Tilskudd til pensjonistorganisasjoner

Dette tilskuddet må økes vesentlig, slik at de pensjonistorganisasjonene som fyller kravet til å få offentlig tilskudd får bedret sin økonomi. Kravene til å følge opp høringer, sette seg inn i grunnlaget for justeringer av løpende pensjoner øker.

En bedring av pensjonistorganisasjonenes økonomi, vil bety et styrket demokrati.

4) Lavere skatt for enslige pensjonister

Statsbudsjettet for 2018 er nylig fremlagt. I dette budsjettet foreslås det at skatteklasser 2 fjernes. Hvordan Stortinget stiller seg til dette, og hva resultatet blir, er fremdeles usikkert.

Vi krever at enslige pensjonister skattes lavere enn dagens skattenivå.

6) Samordningsregelen hvor gifte/samboeres grunnpensjon reduseres med 10 % fjernes

Denne regelen er urimelig og bør fjernes. Regjeringen har fra tid til annen uttalt at deres mål er at dette samordningsfradraget skal fjernes.

I statsbudsjettet for 2019 er tiden inne for å ta et skritt videre i denne saken.

Gjennom to halve dager ble det mye å få med seg for vårt landsstyre. Men med gode rom, samt deilig mat og hyggelig samvær, var det fem godt fornøyde tillitsvalgte som reiste hjem.

MER OM STATSBUJSJETTET

Dersom du er interessert i flere aktuelle fakta fra statsbudsjettet kan du gå inn på nettsiden til Telepensjonistene, telepensjonistene.no. Under "Nyheter" finner du "Statsbudsjettet 2018: Økt kjøpekraft for pensjonister", og der kan du følge PF sine linker:

- Dette betyr statsbudsjettet 2018 for deg som er pensjonist
- Statsbudsjettet – slippen – bostøtte og andre tiltak

Lutfesklaugget i Trondheim

- en 24-årig tradisjon som holdes i hevd

1994 var et skjebneår for alle i Telenor. Tiden som statsansatt var over. Vi ble omorganisert til et statsaksjeselskap som skulle stå på egne ben og tjene penger i konkurranse med andre. Alle stillinger ble gjort om, og vi måtte søke på nye jobber. I løpet av 1995 var det meste på plass. Mange opplevde at jobben forsvant da jobbkalabalen ble lagt på nytt. I 1996 roet det seg med nye koster på plass.

Jahn Hassel, Trondheim lokalforening

Laugets forhistorie startet rundt julebordstider i 1993. Historien beretter om stjålne griseører fra telesjefens kontor. Forsmådde Quinder fra hans klan var innblandet, men intet kunne bevises.

Likestillingens Lucia

De ansatte i Administrativ avdeling i Trondheim teleområde måtte i likhet med alle andre, finne sin plass i nytt miljø.

Damene på avdelingen samlet seg til en felles sosial happening for å bøte på omstillingsstresset og bli bedre kjent

med hverandre. De arrangerte et Luciaopptog, hvor en av de nyss tilsatte menn ble kledd ut som Lucia i likestillingens navn. Deretter tok damene seg en heisatur på byen alene.

Karene følte seg oversett. Det ble en kjønnskamp som endte med et par sagnomsuste herrejulebord på et spiseri ved Nidelvens bredd, og året etter i Hotell Britannia. En av deltakerne våknet dagen derpå med en fugl i lomma på blådressen. Fuglen var ranet fra stedets juletre av tvilsomme venner. Karen bærer fortsatt

tittelen 'Fugletitter' i lystige lag. Og de har det siden blitt mange av.

Herrene fant sin egen identitet i det som ble LUTFESKLAUGGET. Smaken av skjellvende lutefisk pirret både smaksløker og manndom. Men damene fikk ikke være med i laugget!

Trangt nåløye

Medlemskap er ikke for hvem som helst. Antall medlemmer er begrenset til 20. Deltakerne benevnes internt for lemmer.

Nåløyet for å komme inn i det gode

Her er lemmene samlet til årsmøtet i november i år.

Foran fra v.: Terje K (Rognkaill), Even H. (Hoftefestar), Erling S. (generalsjefslutheraner), Per Karsten A. (Finansminister og Kinamann).
Bak fra v.: Bjørn J. (Munnskjenk og Visevert), Oddvar S. (Vis), Per Arne S. (Fåmælt Krølltopp), Edmund U. ((klåfingermester), Tor E B. (Ankelbrecher), Egil F. (dragspeler), Oddvar V. (Statslos), Ole A K. (kroppsvitjør), Ivar T. (Oppsagt turoperatør), Fridtjof H. (Forfatter og bonusjeger), Tore L. (Lyspunkt), Rolf Harry K. (Fleksimajor), John Arild V. (Kyniker), Arve M. (Grosserer). Fire lemmer var fraværende.

Foto: Jahn H. (Breiflabbb)

selskap er ytterst trangt. Nye Prospects nyter ingen anseelse. De må sitte ved veggen, langt unna de verdiges bord, for å lutre sin sjel. Verken kameler eller andre telefolk slippes igjennom i kraft av sin posisjon.

Tilstrekkelig spritkvote

Det finnes en Protokoll fra laugets 2. ordinære årsmøte.

Fiskegildet ble holdt i Hotell Britannia 5. desember 1996. Lutefisken skalv, akevitten strømmet, og flere av deltakerne avsverget i ettertid hendelsen i anger og ruelse. Det passet jo godt inn i flokene med å finne tonen i Telenorets nye organisasjon.

Foregangsmenn for Lutfesklaugets tilblivelse tilskrives selvoppnevnt Generaldirektør Rolf Harry Korstad, selvkalt HH (Hans Høyhet), og adjutant Leif Tho.

Diskresjonen tillater kun et lite gløtt fra Protokollen som ble ført i pennen av Direksjonens leder HH: «*Herr Nupen (Tele-sjefen) kom med et forslag om å øke spritkvoten under laugets sammenkomster. Forslaget avstedkom så stort engasjement at referenten for en kortere periode mistet tråden. Men konklusjonen ble at kvoten er tilstrekkelig. Dette ble tydelig bekreftet ved møtets avslutning.*».

Benkeforslag for kvinner

Årsmøtet er Lutfesklaugets høyeste organ (i tillegg til lemmenes) og eneste møte. Det settes når lutefisksesongen er på sitt høyeste.

Laugets leder, Sjefslutheren, eller hva han egenrådlig velger å kalle seg, innkaller i fyndige ordelag undersåttene, benevnt lemmer, til møtet. Sjefslutheren er eneveldig og tiltales alltid i underdannede og smigrende ordelag. Alle lemmer reiser seg i ærbødighet når 'Hans Overdådighet' kaller til bords. Dette til tross for at kvinner ikke har adgang til Laugets lokaler og tilliggende herligheter.

Før lutefisken lar seg servere, behandles årsmøtets sakliste alltid slik Sjefslutheren har bestemt. Forsøk på opposisjon blir straffet hardt, for eksempel ved å bli oversett når akevittglasset skal etterfylles.

De dristigste og mest høyreiste av lemmene prøver seg alltid med et benkeforslag om å åpne for kvinner.

Det fører til verbal lemlestelse fra Sjefslutheren: - I så fall er det de som skal åpne for oss, som skrevet står.

Straffeporto

Ritualene er høyverdige og tradisjonelle.

Et offisielt bilde av Kong Olav V med kongekrone på rammen blir innledningsvis beskåret i all ærbødighet.

Bildet ble i sin tid rappet fra et statlig foretak etter kongens død. Kongen unnvikte dermed å ende som restavfall.

Årsmøtets dagsorden settes eneveldig av Sjefslutheren. Punktet 'Ordet Fritt' fører ofte til heftige diskusjoner. Årvisst drister et lem seg til å foreslå å åpne for Quinder. Like årvisst blir interpellanten truet med ymse straffetiltak for forræderi.

Thorbjørn Egners Torskeviser blir avsunget unisont før vi gir oss lutefisken og akevitten i vold. Det kan røyne på å gjennomføre årsmøtene. Et år ble et hjemkjørt lem etterlatt hengende over sin egen postkasse på stakittet. Det påstås at mottakeren nektet å ta imot 'pakken' da den ikke var frankert. Det ble straffeporto på gubben og lemnet før det roet seg i heimen.

Skreien - lutefiskens alter ego, bejubles også med et årlig skrei, rogn og levergilde i sesongen. Det blir gjerne også en prøvelse for mage og pung. Skreilever og vårtappet akevitt gir gjerne skjør buk. I slike stunder minnes man fordums sjøfarere og deres skjørbuk.

Lemmenes mangfold

Bekledningen er T-skjorte med laugets emblem og/eller ditto button. Den beskytter dress og finskjorte for lutskvett og sikling.

Lauget har flere ikoniske symbolske minnegjenstander. Et eksempel er en heller sliten og nedstøvet julebukk av halm.

Alle lemmer har kallenavn som henføres til hendelser eller egenskaper for lemnet. Som eksempel nevnes Generalsjefslutheraner, Abdisert Klossmajor, Visitor, Jularbo-kloning, Lyspunkt, Sveisblind Canselliråd, Hypokonder, Breiflabb. Dette illustrerer lemmenes mangfold.

Åndelig føde blir også godt ivaretatt. I tidens fylde er skrevet sanger, viser, hyldningsdikt, prologer og en Nocturne, sistnevnte forfattet av et bortreist lem i Thailand. Første verset lyder:

Sol og quinder, hett, eksotisk
virker sterkt på mand fra nord.
Tænker dog på svale vinder,
ludet torsk og baconsvor.

Egenartet laugsspråk

Vår overhøyhet Generallutheren fører et elevert og aparte skriftspråk. Innkallingen til det kommende 23. ordinære årsmøte

Kong Olav

foreligger ikke i skrivende stund. Men et glimt av den forutgående korrespondanse er eksemplarisk:

Høystærede Hængebuk-svin-(på-skogen)!

Nu behøver Dere ikke lenger å gå rundt og bite negler og sparke i sanden eftersom Vi Herved annonserer at Årets Absolutte Høidepunkt – Årsmøtet i Det Kongelige Norske Lutfesklaug – vil finne sted fredag 17. november d.å. i Birkelundens VIP-lounge på Østmarknæset (der læmmene Hassel og Gjervan har etablert sine gammer)!

Sett av denne Datum sist som først (!) slik at dere ikke går glipp av nok en minneverdig kveld – det 23. årsmøtet i rekken.

Send mig gjerne en snarlig bekræftelse på at De vil delta, slik at Vi har kontroll på antall av både dette og hint. (Gode hjelpesmenn vil bli tilskrevet i egne bulletiner).

Leve Lutfesken (og Kongen)!

*Med leverbevende og rognfull hilsen
Erling Ludth*

Telenors satsning på digitalisering i helse- og omsorgssektoren

Den norske helsesektoren har frem til nå levert tjenester i verdensklasse. Norge er et av landene i verden med lengst forventet levealder, og helsetjenestene i stor grad er gratis. Å opprettholde denne høye kvaliteten også i fremtiden vil være krevende.

Av Ivar Sorknes

Med en aldrende befolkning, økende forekomst av kroniske lidelser samt økende krav og forventninger hos brukere vil vi se at helsevesenet vårt blir satt på prøve. Hvorvidt man er digitalt forberedt kan være avgjørende med tanke på om man klarer å møte utfordringene på en smart måte eller ei.

Telenor E-helse

Telenor er Norges største leverandør av både konnektivet og digitale tjenester, og er blitt en sentral samarbeidspartner for både kommuner og sykehus i digitaliseringsarbeidet. E-helse er blitt et sentralt satsingsområde for Telenor, og foruten salgsteam og utløpskanaler, har man satt sammen et tverrfaglig team som jobber primært med strategi, innovasjon og forretningsutvikling. Teamet består av både erfarne Telenor-folk og helsesektor-ekspertise. I samarbeid med ulike aktører skal Telenors e-helse program utvikle brukervennlige løsninger som øker effektiviteten av helsetjenesten og øker egeninvolvering av pasienter og brukere.

Digitalisering skal løfte helsesektoren

Det skal ikke være vanskelig å komme i kontakt med sin fastlege, før måtte man møte opp kl. 08:00 foran legekantoret, og vente på tur. Nå kan man bestille og endre timer ved hjelp av internett og SMS. Legene slipper å ha kasse for å samle betalinger, dette skjer på betalingsautomater eller via VIPs.

Både pasienter og pårørende har et behov for informasjon og mulighet til i større grad å delta i sin og sine nærmestes helse og sykdom. Det må legges opp til slik deltagelse; for å kunne gi pasienten bedre behandling, og å avlaste helsesektoren. Løsninger for å involvere pårørende i behandling og omsorg av pasienter er sårt etterlengtet. Vi har nylig lansert en

mobiltelefon app som tillater pårørende av trygghetsalarmbrukere å kunne ta del i omsorgen og oppfølgingen.

Hva tilbyr digitalisering helsesektoren

- Mobile arbeidsverktøy for helsepersonell fjerner tidstyver og frigjør tid til pasientbehandling.
- Velferdsteknologi bidrar til trygghet og hjelper innbyggere til å klare seg selv i eget hjem.
- Digitale tjenester legger til rette for å involvere pårørende og frivillige som ressurs.
- Verktøy for avstandsoppfølging gir pasienter med kroniske lidelser økt mestring av egen helse.

Telenors satsning innen kommunal velferdsteknologi

Telenor etablerte allerede tilbake i 2009 selskapet Telenor Objects AS, med formål å tilby totalløsninger innen velferdsteknologi. De leverer produkter og tjenester til kommuner i Norge, og har følgende fokusområder:

1. Skape trygghet for de som bor hjemme

Produktsortimentet spenner seg fra digitale trygghetsalarmer med tilhørende sensorer til digitalt tilsyn, GPS, medisinske sensorer og responssentertjenester. Med Telenors løsninger kan de eldre bo lenger hjemme og føle seg trygge og ivaretatt.

2. Forenkle arbeidsflyten

Mobil arbeidsflyt gir optimaliserte kjøreruter og styrket bemanningsplanlegging, noe som fører til tids- og kostnadsbesparelse.

3. Involvere pårørende

Med digitale hjelpemidler vil kommunen kunne inkludere pårørende i større grad. Tryggi er en app som er koblet til trygghetsalarmen og røykvarsler. Appen sørger for at pårørende blir varslet om det er tilkoblingsfeil eller utløst alarm av alvorlig karakter.

4. Effektivisere samspillet med andre aktører i helsetjenesten

Ved å ha et digitalt samspill mellom kommunen og sykehus/fastlege/rehabili-

litering blir oppfølgingen av pasienten i rehabiliteringsfasen mer effektiv.

Telenors satsning på digitalisering av sykehus

Sykehusene i Norge har Telenor som leverandør av basistjenester, dvs. fast og mobil tale og datakommunikasjon. Gjennom samarbeidet understøtter også Telenor de fremtidige endringsprosessene som sykehusene står ovenfor knyttet til digitalisering og økt mobilitet, og derigjennom enklere arbeidsprosesser.

Telenor har for øvrig ansatt sin første kirurg for å kunne forstå sykehusbehovene bedre.

1. Gjøre arbeidsflyten mobil

Helsepersonell bruker mye tid på å gå mellom pasienter og vaktstasjoner. Mye av tiden kunne vært spart ved å få tilgang til opplysninger, utføre oppgaver og få beslutningsstøtte der de er. Med mobil arbeidsflyt får helsepersonell bedre tid til pasientbehandling og pleie. Vi tilbyr et tjenesterammeverk som gir sykehuset mulighetene til å gjøre applikasjoner og informasjon mer tilgjengelig for sine ansatte.

2. Digitalisere pasientkommunikasjon

Mange sykehus opplever at pasienter ikke møter til time eller at de kommer uforberedt. Dette kan føre til tapt inntekt for sykehus, men også tapt mulighet til undersøkelse og behandling for pasienten. Ved at informasjon blir lettere tilgjengelig for pasienten kan man unngå at dette skjer. Denne informasjonen må de kunne få med digitale tjenester som de er vant med.

3. Optimalisere driften med sykehusbygg

Ved å koble tingene i bygget til internett kan eiendomsdrift på sykehuset optimaliseres. Smarte sykehusbygg muliggjør bedre bruk av de ulike arealene i et sykehus, og effektiviserer driftsrelaterte oppgaver som renhold, tekniske installasjoner og vedlikehold. Det gir også informasjon til de ansatte på sykehuset som kan forenkle kliniske arbeidsprosesser, som for eksempel hvor utstyr befinner seg og om de er i bruk, eller hvilke sykehussenger som er ledige.

Ivar Sorknes er senior rådgiver for forretningsutvikling i bedriftsmarkedet Telenor Norge.

Sørlandet satser på velferdsteknologi

Agder-kommunene går sammen om felles anskaffelse av velferdsteknologiske løsninger. Avtalen gjelder leveranse av digitale trygghetsalarmer og andre velferdsteknologiske løsninger for hjemmeboende, i omsorgsboliger og på sykehjem.

Gunhild Skoglund

De velferdsteknologiske løsningene skal leveres av Telenor Norge og Telenor Objects, og er den største felles anskaffelsen av trygghets- og varslingsteknologi i Norge, hvor alle kommunene i en region er med. 21 kommuner er med fra starten, mens ni har mulighet for å knytte seg til tjenestene på et senere tidspunkt. 6.500 brukere vil få digital trygghetsalarm, i tillegg til tjenester som blant annet E-lås, pasientvarsling på institusjon, pårørende-appen Tryggi og digitalt tilsyn.

Agder i front

- Med denne avtalen har Agder nå lagt grunnlaget for å være i front på å integrere teknologien inn i fremtidens helse- og velferdstjenester i en hel region, sier Aase Hobbesland, kommunalsjef i Grimstad og leder for regional koordineringsgruppe for E-helse i Agder.

- Dette danner grunnlaget for gode og sikre tjenester til innbyggerne i årene som kommer, sier helse- og sosialdirektør i Kristiansand kommune, Wenche P. Dehli.

Hun påpeker at det er enestående at en region har gått sammen om å anskaffe denne type teknologi.

- Vi er den første regionen som får felles teknologisk plattform for velferdsteknologi i Norge. Det gir oss mulighet for å ivareta innføring og videre utvikling på dette området på en betryggende måte. I denne sammenhengen er det både viktig og interessant at vi også leverer et høykompetent helsefaglig mottak for digitale trygghetsalarmer, sier Dehli.

Kristiansand kommune er ansvarlig for å levere et helsefaglig mottak for alle kommuner i Norge som benytter seg av digitale trygghetsalarmer fra Telenor. På responscenteret i Kristiansand sitter helsefaglig personale klare til å besvare henvendelser fra hele landet.

Døgnbemannet tjeneste

Tjenesten er døgnbemannet og har vært i drift siden mars i år. Personalet på responscenteret har til nå hjulpet eldre med trygghetsalarm i blant annet Asker, Bærum, Stavanger, Sandnes, og Lillehammer. Nå vil Kristiansand utvide senteret til også å betjene de 21 agderkommunene.

Johan Ivarson, som leder Telenor Objects, forteller at dette er den mest omfattende

avtalen selskapet har levert fram til nå, både med hensyn til antall kommuner som er med, og bredden og omfanget av tjenestetilbudet.

- Dette er et gjennombrudd i kommune-Norge for hvordan det tenkes rundt digital velferd. Flere kommuner landet rundt følger utviklingen i Agder nøye, og Sørlandet kan danne mal for hvordan kommune-Norge organiserer velferden i framtiden, sier Ivarson.

Spennende og nytenkende

Berit Svendsen, administrerende direktør i Telenor Norge, og Ove Fredheim, direktør for bedriftsmarkedet i Telenor Norge, var på besøk hos Kristiansand kommune for å se hvordan det helsefaglige mottaket for digitale trygghetsalarmer var organisert.

- Det er utrolig spennende å se hvordan en hel region tenker nytt rundt helse- og omsorgsoppgaver ved hjelp av ny teknologi. Dette er også første gang en kommune blir leverandør til Telenor, og vi ser frem til dette spennende og viktige samarbeidet med Kristiansand kommune og hele Agder-regionen, sier Svendsen.

Ove Fredheim og Berit Svendsen fra Telenor, Wenche P. Dehli, helse- og sosialdirektør i Kristiansand sammen med Monica Dvergsnes, sykepleier på kommunal responscenteretjeneste i Kristiansand.

TELENOR OBJECTS

Telenor Objects AS er et selskap 100 prosent eid av Telenor Norge AS. Telenor Objects AS ble etablert sommeren 2009, og har som formål å tilby total-løsninger innen velferdsteknologi. Telenor Objects leverer i dag velferdsteknologiske produkter og tjenester til over 150 kommuner i Norge.

Kilde: Pressemelding 16. oktober 2017

SOFUSTANKER

Fruen har avsverget Gran Canaria som reisemål. 14-dagersturen i oktober ble ikke helt som forventet. Hun måtte innom hospitalet et par dager mens bronkitten til Sofusen hennes fikk en oppblomstring. Trekk fra aircondition, vifter og sommerlig vind vekket medbrakte bassilusker fra vinterdvalen. I tillegg kom Afrikalufta med støv fra Sahara med godt over 30 grader. Det ble for mye for fru. Aldri mer, erklærte hun i feberriene. Og da blir det vel slik.

Stortingsvalget ble en nedtur for sosialistene. Fruen ristet på hodet over Støres rop om høyere skatt. At det er en nødvendighet om vi skal opprettholde velferdsstaten og gi oss pensjonister brukbare kår i kommende år er en realitet. Men ærligheten varer ikke lenge i en valgkamp. Politikerstrategi er også å lyve i stedet for å si som sant er. Der har vi mye å lære av Donald Trump. Midlet helliger målet. - Hvor ble det av Pensjonistpartiet, undret fru. dagen der på. I mediekjøret før og kommentarene etter valget ble ikke PP nevnt med et ord. 800 000 pensjonister holdt seg hjemme eller stemte seg bort. - Vi føler oss kanskje som lik i lasten, funderte jeg ved bordkanten. Viven ble kvass i øya. - Tull, mælte hun. Du er like sløv og giddeløs som hundretusen andre som ikke bryr seg om framtida. Å syte hjelper lite, enten det gjelder den årvisse krymp av pensjonen eller prostata. Små drypp lager ingen protestflom.

Telenoret har som vanlig god inntjening. Medaljen ble et par hakk blankere da noret ble frikjent for korrupsjonsanklager

i Vimpelcomsaken, og telenorets styremedlem Jo Lunder kunne heve nakken. Det angår jo oss pensjonister lite, men gir oss likevel et gledeskick over at det som en gang var 'vår' bedrift drev renhårig business.

Donald Trump holder stand. Alle svertforsøk preller av som dråper på nybeiset vegg. Twitter-diplomatiet funker og verden skikker seg bra, selv om vi og den grammes over ordbruken. Tåkeprat og falskhet er det nok av. Rene, om ikke rette, ord for penga står høyt i kurs. Diplomatsk ull er kanskje bare tull og spillfakteri? På vår hjemmebane er forsvarspolitikken ullen, sett utenfra. NATO har planer for oss som undras offentlighet. For et våkent øye er opprustingen med fremmede soldater lett å se, men øynene er også lett å lukke. Hvem vil vel oss ondt? Fred bevare oss.

Fruen truet med å rive seg løs da skatelistene kom og hun måtte være med å betale Sofusens svimlende restskatt etter et vellykket aksjesalg. Hun var inspirert av Katalonia i Spania som så seg tjent med selvstyre ut fra økonomiske forhold. Jeg stagget henne med svartmaling om støvsugerslit, oppvask, sandstrøing, hjulskifte høst og vår og andre små og store gjøremål hun var forskånet for i vårt fellesskap. Jeg var på nippet til å ta med seksuelle gleder også, men stagget meg. Det var et for skralt argument. Roen senket seg atter i heimen. Og søndagsfrokosten med rituell hodekapping av hardkokte egg stabiliserte grunnen.

Å slå sammen kommuner ble et politisk mantra. Kommuner og fylker dissekeres og sys sammen etterpå. Folket klager mer enn de jubler. Grenser flyttes og nye navn omstrides. Men for trønderne var saken biff. Der har sør-trønderne og nord-trønderne en felles Trondhjemsfjord som de bor på hver sin side av. Så de hadde lite å slåss om.

Ekstrem nedbør og flom har det vært nok av her til lands også. USA hjemseskes stadig av ekstremvær. USA er neppe lenger 'God's own country'. Det ser ut som værgudene tar hevn for all forurenningen fra amerikanerne. Og Trump tror værmiljøekspertene produserer 'fake facts' når de hevder at tilstanden er menneskeskapt. Det går vel å twittre seg ut av dette også, på samme måte som han driver politikk på i sene nattetimer. I tillegg dro han i Østerled senhøstes for å spille politisk golf med Korea-stater, India og Kina. Det var uvisst hvilket politisk handicap han hadde ved spillets start.

Førjulsstemningen har senket seg. Vi ruster oss alle med god mat og gaveflom før høytiden og julens budskap synker inn.

Riktig god juletid for alle!

Helse i hver tone

I dette bladets leder forteller vår forbundsleder at han synger i kor, og hvilke gleder han har hatt av korsang i mange år. Det er svært mange som deler denne gleden, over 200.000 nordmenn synger i kor ifølge Norsk Sangerforum.

Gunhild Skoglund

Som så mye annet, så er også korsang behørig forsket på. Og ikke uventet for oss som er glade i korsang er resultatene udelt positive.

Synkroniserer hjerterytmen

Når vi synger sammen begynner kroppene våre å oppføre seg likt. Forskere har konkludert med at en times korøvelse kan redusere både angst og negative følelser.

Ved Sahlgrenska akademien i Göteborg fulgte de pulsen til en gruppe korister mens de sang Härlig är Jordan (Deilig er jorden). Da oppdaget de at hjerterytmen til alle sangerne synkroniserte seg, rytmen steg og sank i takt.

Årsaken skal være at sangen endrer pustemønsteret. Når vi synger, puster vi roligere enn normalt. Og siden alle synger de samme strofene, puster kormedlemmene ofte samtidig, og dermed påvirkes også hjerterytmen.

Seniorkor

Det er aldri for sent å begynne i kor. Vel eldes stemmen som resten av kroppen,

men gjør det egentlig noe om vibratoren slår til så lenge vi har glede av å synge – og samtidig påvirker trivsel og helse?

Seniorkor tar med glede mot nye medlemmer. Undersøkelser viser nemlig at syngende eldre opplever korsangen som en meningsfull aktivitet som strukturerer hverdagen. Faste øvingstider bidrar til gode og regelmessige rutiner ved å ha noe å se fram til.

Korsang gir dessuten utfordringer innen trygge rammer som skapes av dirigent og ledere. Og ikke å forglemme fellesskapet med humør og glede. Det gir mange gode følelser å beherske nye tekster og nye melodier sammen med andre, for så å synge for et forventningsfullt publikum som gir positiv respons tilbake til koret.

Ta vare på evnene

Forskere fra flere undersøkelser konkluderer med at seniorkor kan gi grunnlag for meningsfull aktivitet og nye sosiale

fellesskap. Korsang i stødig ramme innebærer utvikling og ivaretaking av fysiske ferdigheter i tillegg til læring og samhandling. Dette er positivt helsefremmende arbeid.

Konklusjonen må være: syng med det nebbet du har.

Kilder: forskning.no og utviklingscenter.no

Deilig er jorden og fager er jordi

Det er vel få salmer som setter oss i bedre julestemning enn Deilig er jorden. Når kirken fylles med de mektige tonene fra kor, menighet, orgel og musikere - da "løfter taket seg".

Teksten ble skrevet av B. S. Ingemann i 1850 til en schlesisk folkemelodi nedtegnet i 1842. Den tyske originalteksten heter «Schönster Herr Jesu». Ingemann dempet det kristne budskapet i sin versjon fordi han var rystet over den brutale krigen mellom Danmark og Preussen.

Sangen ble gjendiktet til nynorsk av Gunnar Torgeirsson Rysstad i 1900 og kom etter hvert inn i Nynorsk salmebok. Den er også gjendiktet til nordsamisk og bokmål.

De aller fleste av oss kan nok teksten på bokmål, mindre kjent er den nynorske versjonen Fager er jordi av G. T. Rysstad.

Fager er jordi,
herleg er Guds himmel,
Glade gjeng sjelene pilgrimgong.
Gjenom dei fagre
rike paa jordi
Gjeng me til paradis med song.

Tider skal koma,
tider burt skal kverva,
Ætt skal fylgja ættarrad.
Aldri skal tagna
tonen fraa himlen,
Sjeli sitt glade pilgrimskvad.

Englane song det
fyrst for hyrdingflokken,
Vent det tona for sjeli mødd:
Fred yver jordi,
menneske, gled deg,
Oss er ein evig Frelsar fødd!

Kilde: Wikipedia

Det skjer

Sekstiårsjubilanten

ble behørig omtalt i forrige Telepensjonisten. **Tor Einar Sæter i Oslo lokalforening** forteller at jubileet ble feiret med god mat og godt drikke den siste tirsdagen i oktober. Forbundsleder Tore Andli deltok og gratulerte med blomster. Jubileet og festkaken er nå en saga blott, men du kan lese mer og se bilder fra festen på foreningens hjemmeside.

Sommerferie i Garda

Med unntak av litt forfriskende regn en av dagene, så hadde de sol og 25 til 30 grader hele uka. Tidlig i juni dro telepensjonistene fra nord igjen på tur, denne gangen til Gardasjøen.

Selv om det nærmer seg jul når dette leses, vet vi at om få måneder er det igjen lyst og varmt. Mens vi venter på den norske sommeren kan vi jo ta en tur sydover – og hvorfor ikke til Gardasjøen, som **Yngve Lothe i Bodø/Salten lokalforening** forteller om her.

Guiden fra Aller Travel, Jan Heider, tok godt vare på oss alle som var i alderen 65 til 90 år.

Bortsett fra to dager til egen disposisjon ble tiden benyttet til utflukter. En dag dro vi på cruise til byene Limone og

Malcesine. Herlige småbyer med gamle kirker, boder og kafeer. Stemningen var svært god, og båtturen gjorde den store susen.

Neste utflukt gikk til Sirmione, som ligger på en halvøy i sørenden av Gardasjøen. Her kunne vi se villaen til Maria Callas, Italias store sangerinne.

Så var det tur til Verona, Romeo og Julies by med sine rosa marmorfliser og sitt amfiteater, der store operaforestillinger utspiller seg hvert år. Etter spaserturen i Verona var det flott å komme til vinsmaking med Amarone og Ripassovin. Kunnskapen om vindyrking, eiketønner, temperatur og jordsmonn er viktig for en kvalitetsvin. På hotellet ventet middagen og avslutning i vakker solnedgang på terrassen.

Arendal gjestet Mallorca

Da høsten meldte sin ankomst i oktober dro åtte telepensjonister sammen med 40 andre turister til varmere strøk.

Finn Halvorsen i Arendal lokalforening har sendt et reisebrev som vi tar et klipp fra.

I en god uke bodde de i den lille turistbyen Cala d'Or. Turene til Dragegrottene i Porto Cristo, fjellpartiet Serra de Tramuntana med sine mange små og pittoreske

småbyer, samt Palma by, står i en særstilling.

Dragegrottene består av fire grotter med trapper og stier ned til 25 meter under bakkenivå. I den underjordiske innsjøen Martel var det bygd en konsertsal med et par hundre sitteplasser. Her fikk de en stemningsfull minikonsert hvor en kvartett i lyssatte robåter spilte klassiske småstykker for fiolin, cello og cembalo.

KONTAKT OSS

På telepensjonistene.no > våre lokalforeninger finner du mer om jubileet og turene.

FORBUNDSLEDER	Tore Andli	Dagaliveien 31	0783 Oslo	913 98 001	to-a@online.no
NESTLEDER	Ulf Rathe	Bråtet 73	5148 Fyllingsdalen	900 14 520	urathe@online.no
SEKRETÆR	Marie Birgitte Aashagen	Nedre Flatåsveg 170	7099 Flatåsen	971 29 908	aashage@online.no
KASSERER	Finn-Egil Elster	Hauketotoppen 18	1266 Oslo	913 21 672	feelster@online.no
STYREMEDLEM	Einar Nymo	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com
REVISOR 1	Kåre Johansen	Svenskerud 105	3408 Tranby	901 84 857	khj@online.no
REVISOR 2	Kirsten Næss	Ramstad Terrasse 5	1405 Langhus	901 94 586	kinass@online.no
REDAKTØR	Gunhild Skoglund	Ekreberget 9	2390 Moelv	901 30 153	gunhi-s@frisurf.no
TELEPEN SJONISTEN					
TEKNISK ANSVARLIG for telepensjonistene.no	Einar Nymo	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com

Telepensjonistenes Landsforbund

Besøksadresse: Snarøyveien 30, sone M1A, 1331 Fornebu • Postadresse: Postboks 800, 1331 Fornebu
E-post: kon.telepensjonistene@telenor.com • www.telepensjonistene.no

SMÅSTOFF

Buss uten sjåfør

5G-avtalen ble signert av fra v.: Svein-Olav Torø, Kongsberg innovasjon, Ove Fredheim, Telenor Norge, Wenche Grinderud, rådmann Kongsberg og Olav Maadland, Applied Autonomy.

Foto: Martin Fjellanger

Kongsberg blir den første byen hvor Telenor skal teste 5G-teknologi med blant annet selvkjørende busser. Operasjoner og teknologier skal styres via 5G-nettet. Testeksemplene som planlegges i første omgang er en selvkjørende buss som får et dedikert 5G-nett fra togstasjonen til industriparken.

Ordfører i Kongsberg kommune, Kari Anne Sand, sier Kongsberg er langt fremme med innovasjonsarbeid knytta til teknologi. Hun mener derfor det er naturlig at testing skjer nettopp der og er

selvfølgelig svært glad for at Kongsberg ble valgt.

Olav Madland i Applied Autonomy forklarer at 5G gir helt nye muligheter for å utvikle og drifte tjenester og kontrollfunksjoner for selvkjørende kjøretøy. Slike kjøretøy kan forstås som store mobiltelefoner på hjul som kan utnyttes og ivaretas bedre, sikrere og mer effektivt med et kraftigere mobilnett.

Kilde: Telenors pressemelding 9.11.2017

Juletreet

Det ser ut til at juletreskikken i Skandinavia kom først til Sverige. På Stora Sundby gård i Södermanland ble det pyntet juletre så tidlig som i 1741. I et bevart brev fra grevinne Christina Wrede-Sparre står det at man la julegaver rundt en gran pyntet med epler, safranskringler og lys.

I Danmark er den eldste kjente opplysningen om juletre at Wilhelmine Holstein på godset Holsteinborg på Syd-Sjælland julen 1808 pyntet et juletre med lys for å glede sin lille datter.

Det første kilden om juletreet som er funnet i Norge, er fra 1822. Fengselsdirektør Richard Petersen fortalte at juletreet var en tysk skikk, som ble innført til Oslo av en frøken Weinschenck i hans

Foto: Nasjonalbiblioteket

barndom: *Træet var stort, ved Foden af samme stod to Kjelker og paa hver Kjelke en liden ladt Metalkanon, som blev afskudt, idet vi Børn kom ind. Den Idee fandt vi ikke saa morsom, da det skvat i os, hver Gang Kanonerne ble afskudte, og det blev de i Løbet af hele Aftenen. I Toppen stod en Linedanser.*

Kilde: Wikipedia

HUSK

å melde fra om ny adresse hvis du flytter. Da er du sikret Telepensjonisten i postkassa.

Lokale data-kurs

Vi har i noen tidligere nummer av Telepensjonisten skrevet om forening som har holdt IT-kurs. Det er ikke alle av våre medlemmer som er like fortrolige med bruk av data, PC, nettbrett, smarttelefoner og hva det måtte finnes av dupperingser for å komme seg på nett. Kanskje det er en ide å kjøre et kurs i din forening? Det er mulig å søke tilskudd fra forbundet til IT-opplæring under forutsetning av at foreningen selv tilrettelegger eller undersøker muligheter for hva som finnes lokalt.

Søknad kan sendes på e-post til kon.telepensjonistene@telenor.com.

Telepensjonisten ønsker alle lesere en god og fredfull julehøytid!

